

Η αλματώδης ανάπτυξη του Διαδικτύου και το πρόβλημα των Domain Names

Του κ. **Δημητρίου ΠΑΠΠΑ**
Δικηγόρου, Μετ. Διπλ. Εμπορικού Δικαίου

Η έννοια των Domain Names¹

Όταν το Internet ξεκινούσε το 1969 (ως δίκτυο ψηφιακών τηλεπικοινωνιών για στρατιωτικούς σκοπούς, με την ονομασία Arpanet) κανείς δεν μπορούσε να φανταστεί τη σημερινή του εξέλιξη. Η ανάπτυξη του Internet υπήρξε αλματώδης και σήμερα πια επηρεάζει σημαντικά σχεδόν όλους τους τομείς της ζωής ενός σύγχρονου ανθρώπου. Η εκρηκτική αύξηση των χρηστών του Internet σε ολόκληρο τον κόσμο (ιδιαίτερα όμως στις Η.Π.Α. και στην Ευρώπη) δεν ήταν δυνατόν να αφήσει αδιάφορες τις εμπορικές επιχειρήσεις, οι οποίες αντελήφθησαν, γρήγορα, ότι το Internet προσφέρει τεράστιες ευκαιρίες διαφήμισης, προώθησης και γιατί όχι πώλησης των προϊόντων τους. Το όχημά τους για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων ήταν το World Wide Web (www) μία από τις βασικότερες λειτουργίες του Internet. Πρόκειται για εικονικές «βιτρίνες» πληροφοριών, που ονομάζονται ιστοσελίδες (web site). Μία εμπορική επιχείρηση δημιουργεί την ιδική της ιστοσελίδα (web site) από την οποία δίδει πληροφορίες για την ταυτότητά της, το αντικείμενο των εργασιών της, διαφημίζει το είδος και την ποιότητα των προϊόντων της και πωλεί αυτά, εφ' όσον βέβαια η φύση τους επιτρέπει την πώληση μέσω του Διαδικτύου.

Το πρόβλημα όμως, που προέκυψε ήταν η ονοματοδοσία αυτών των ιστοσελίδων (Wwb Sites). Ειδικότερα: Κάθε υπολογιστής που είναι συνδεδεμένος με το Internet έχει μία IP (Internet Protocol) διεύθυνση, η οποία ομοιάζει με τηλεφωνικό αριθμό. Η IP διεύθυνση σχηματίζεται από 4 αριθμούς ο καθένας εκ των οποίων μπορεί να αρχίζει από το 1 και να φτάνει έως το 255. Ένα παράδειγμα IP διεύθυνσης θα ήταν: 160.142.69.245. Μία τέτοια διεύθυνση μπορεί να αναλυθεί με τον ίδιο τρόπο όπως ένας τηλεφωνικός αριθμός, που έχει τοπικούς κωδικούς. Το πρόβλημα είναι ότι μια IP διεύθυνση είναι πολύ δύσκολο να απομνημονευθεί, ενώ αντιθέτως είναι πολύ εύκολο να δακτυλογραφηθεί - πληκτρολογηθεί λανθασμένα. Για τους λόγους αυτούς υιοθετήθηκε, παράλληλα με την IP (Internet Protocol) διεύθυνση, και το σύστημα των Domain Names (DNS), ακριβώς διότι διαπιστώθηκε, ότι οι χρήστες των υπολογιστών θα προτιμούσαν να χρησιμοποιούν ονόματα, παρά αριθμούς. Έτσι, για παράδειγμα, η IP διεύθυνση 160.142.69.245 θα μπορούσε να γραφεί εναλλακτικά <http://www.delta.gr>.

1. Το κείμενο περιέχει τα κεντρικά σημεία Εισηγήσεως στο Συνέδριο με θέμα «Τεχνολογία - Ανάπτυξη και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση», που διοργάνωσε στο Βόλο την 19 Οκτωβρίου 2000 το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Ένα Domain Name² αποτελείται από τρία βασικά μέρη. Το πρώτο μέρος είναι κοινό για όλα τα domain names και είναι τα αρχικόλεξα <http://www> που αποδίδουν τους αγγλικούς όρους Hyper Text Transfer Protocol και World Wide Web, τα οποία ουσιαστικά συνιστούν το πρωτόκολλο επικοινωνίας των συνδεδεμένων στο δίκτυο ηλεκτρονικών υπολογιστών σ' ολόκληρο τον κόσμο. Το τρίτο μέρος στο παράδειγμά μας (.gr) αποτελεί το επονομαζόμενο Top Level Domain Name (TLD), την «κατάληξη» δηλαδή, που αντιστοιχεί στα domain names κάθε κράτους (.gr για την Ελλάδα .uk για την Αγγλία, .de για την Γερμανία κ.λ.). Υπάρχουν, βεβαίως, και τα «διεθνή» TLD (general TLD). Ειδικότερα: «.mil», από την αγγλική λέξη military, που χρησιμοποιείται αποκλειστικά για ιστοσελίδες των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων, «.gov», από την αγγλική λέξη government, που περιλαμβάνει Υπηρεσίες και Οργανισμούς της Κυβέρνησης και του κράτους των ΗΠΑ, «.int», από την αγγλική λέξη international, για τους διεθνείς οργανισμούς, «.edu», από την αγγλική λέξη education, που καλύπτει αποκλειστικά Οργανισμούς και Ιδρύματα εκπαιδευτικού χαρακτήρα, «.net», από την αγγλική λέξη network, που δίδεται σε εταιρείες, που παρέχουν ηλεκτρονικές υπηρεσίες (π.χ. software, hardware, Internet providers κ.λ.), «.com», από την αγγλική λέξη commercial. Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν όλες οι εμπορικές εταιρείες και, όπως είναι προφανές, πρόκειται για την σημαντικότερη τόσο από εμπορικής, όσο και από επιστημονικής - νομικής πλευράς ονομασία. Σε αυτή, επίσης, την κατηγορία, όπως άλλως τε είναι λογικό λόγω της μεγάλης εμπορικής αξίας της, υπάρχουν και οι μεγαλύτερες διαμάχες για την κατοχύρωση και την χρησιμοποίηση συγκεκριμένου domain name. Και τέλος, «.org» από την αγγλική λέξη organization, που χρησιμοποιείται για μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, που δεν εντάσσονται σε κάποια από τις αναφερόμενες κατηγορίες. Όπως είναι φανερό, από αυτά τα επτά gLTDs τα πέντε (int, edu, net, com και org) είναι παγκόσμιας εμβέλειας, ενώ τα δύο πρώτα (mil και gov) χρησιμοποιούνται μόνο από αμερικανικές Υπηρεσίες.

Το πιο σπουδαίο όμως τμήμα ενός domain name είναι το δεύτερο μέρος (στο παράδειγμά μας «delta»), το οποίο ονομάζεται διεθνώς second level domain name. Στο δεύτερο αυτό μέρος τοποθετούνται τα ονόματα των φυσικών προσώπων ή οι επωνυμίες των εταιρειών. Εκεί βρίσκεται η πηγή των προβλημάτων και των διαφωνιών μεταξύ των ενδιαφερομένων φυσικών ή νομικών προσώπων. Βέβαια, όσο το Internet ήταν ακόμη στην πειραματική ή αλλιώς «εκπαιδευτική» του μορφή δεν είχε εμφανιστεί κάποιο πρόβλημα με τα domain names. Το DNS λειτουργούσε ικανοποιητικά και τα όποια προβλήματα ήταν μάλλον μικρής έντασης και έκτασης. Σήμερα όμως, που έχουμε φτάσει στο σημείο οι υπάρχουσες ιστοσελίδες (Web Sites) να είναι πολλά εκατομμύρια, είναι φυσικό να έχουν δημιουργηθεί διενέξεις και δικαστικές διαμάχες, ένας πραγματικός πόλεμος για την διεκδίκηση κάποιων πολυπόθητων και ιδιαίτερα δημοφιλών domain names.

Οργανισμοί Διαχείρισης των Domain names

Την αρμοδιότητα σε παγκόσμιο επίπεδο για την παραχώρηση domain name έχει η Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN), η Οργάνωση για την παραχώρηση ονομάτων και αριθμών στο Διαδίκτυο. Η συγκεκριμένη οργάνωση διαχειρίζεται τα ανωτέρω αναφερόμενα και με μεγάλη εμπορική αξία, generic TLD (π.χ. com, net κ.λ.).

Το ελληνικό Κράτος έχει αναθέσει στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.) την εποπτεία, τον συντονισμό και τον έλεγχο των διαδικασιών, που αφορούν στην διαχείριση του «.gr» domain. Η Ε.Ε.Τ.Τ. έχει με τη σειρά της αναθέσει την διαχείριση του ελληνικού domain name στο Ινστιτούτο Πληροφορικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΠ-ΙΤΕ), που εδρεύ-

---

2. Οι μέχρις στιγμής προσπάθειες μετάφρασης του όρου Domain Name στα ελληνικά είναι ή ατυχείς ή αυθαίρετες. Όπως σωστά επισημαίνεται (ΔΕΕ 8-9/1999 σελ. 815) η αυτούσια μετάφραση οδηγεί στον αδόκιμο όρο «όνομα κτήματος» ενώ οι όροι «ηλεκτρονική διεύθυνση», «κυβερνοδιεύθυνση», «διαδικτυακό όνομα» κ.λ. είναι εντελώς αυθαίρετα δημιουργήματα. Άλλοι, ομλούν για «όνομα πεδίου». Μια τέτοια όμως απόδοση του όρου domain name φαντάζει ζήτη στους χρήστες του Διαδικτύου και πολύ δύσκολα μπορεί να καθιερωθεί (η χρησιμοποίησή της μάλλον σύγκυση θα επιφέρει).

ει στο Ηράκλειο της Κρήτης. Η επεξεργασία των αιτήσεων καταχώρισης domain name γίνεται από τον Διαχειριστή με τη σειρά άφιξης του (First Come First Served). Για την διασφάλιση της διαφάνειας στη διαχείριση των αιτήσεων και την καταχώριση των ονομάτων καθώς, επίσης, και για τη διευκόλυνση της επίλυσης των διαφορών, που είναι ενδεχόμενο να προκύψουν, ο Διαχειριστής τηρεί ειδικό «Μητρώο Ονομάτων», στο οποίο καταγράφονται με τη σειρά κατάθεσης οι αιτήσεις των ενδιαφερομένων.

Σε περιπτώσεις διαφωνιών σχετικά με τις καταχωρίσεις ονομάτων επιχειρείται από τον Διαχειριστή διαδικασία συμβιβασμού. Ουσιαστικά ο ρόλος του Διαχειριστή περιορίζεται στο να φέρει σε επαφή τα αντιμαχόμενα μέρη. Εφ' όσον τα περιθώρια εξεύρεσης συμβιβαστικής λύσης εξαντληθούν, ο Διαχειριστής ενημερώνει εγγράφως την Ε.Ε.Τ.Τ. για το ζήτημα και το αντικείμενο της διαφωνίας, συστήνοντας στους ενδιαφερόμενους να προσφύγουν στην Ε.Ε.Τ.Τ. η οποία έχει δικαιοδοσία να επιληφθεί του θέματος.

Προτεραιότητα και της Ε.Ε.Τ.Τ. είναι η προσπάθεια εξεύρεσης συμβιβαστικής λύσης. Σε περίπτωση, που αποτύχει και αυτή η προσπάθεια συμβιβασμού, η Ε.Ε.Τ.Τ. εκδίδει επίσημη γνωμάτευση.

Είναι αξιοσημείωτη η διαφορά, που υπάρχει μεταξύ της απόφασης και επίσημης γνωμάτευσης της Ε.Ε.Τ.Τ. Ενώ δηλαδή στην περίπτωση, που ένα όνομα του οποίου ζητείται η καταχώριση, προσβάλλει τα εθνικά ή θρησκευτικά σύμβολα κ.λ. δεσμεύεται από τον Διαχειριστή και η Ε.Ε.Τ.Τ. εκδίδει απόφαση³ για την καταχώρισή του ή μη, στην περίπτωση, που ένα όνομα είναι ήδη καταχωρημένο και ζητείται από κάποιον τρίτο (π.χ. δικαιούχο σήματος) η ακύρωση της καταχώρισης η Ε.Ε.Τ.Τ. εκδίδει επίσημη γνωμάτευση η οποία βεβαίως δεν είναι δεσμευτική για τα αντιμαχόμενα μέρη, ούτε υποχρεώνει τον Διαχειριστή να προβεί σε κάποια ενέργεια. Ουσιαστικά, δηλαδή, στα σημαντικά ζητήματα, που δημιουργούνται με την προσβολή δικαιωμάτων σημάτων, διακριτικών γνωρισμάτων, επωνυμιών κ.λ. από καταχωρημένα domain names, η Ε.Ε.Τ.Τ. αποφεύγει να πάρει θέση και να εκδόσει απόφαση.⁴

Προστασία δικαιωμάτων τρίτων σε άυλα αγαθά από την καταχώριση και χρήση Domain Name

Στις μέρες μας είναι πολύ συχνό το φαινόμενο του cybersquatting (του κυβερνοσφεριτισμού), η καταχώριση, δηλαδή, ως domain name σημάτων, επωνυμιών, διακριτικών τίτλων τρίτων.

Το δικαίό μας διαθέτει κατάλληλους μηχανισμούς για την προστασία αυτών των δικαιωμάτων τρίτων σε άυλα αγαθά. Ειδικότερα η προστασία αυτή μπορεί να παρασχεθεί:

Α. Με τις διατάξεις περί σημάτων (Ν. 2239/1994, άρθρα 4, 18 παρ. 3 και 26 παρ 1). Θα πρέπει, βέβαια, κατά την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων να εξεταστούν τα ειδικότερα ζητήματα της χρήσης του domain name στις συναλλαγές (εάν δηλαδή το domain name χρησιμοποιείται αποκλειστικά στην ιδιωτική σφαίρα, π.χ. για δημοσίευση προσωπικών φωτογραφιών, και όχι στις συναλλαγές δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί σημάτων) και το ζήτημα του κινδύνου σύγχυσης (εάν δηλαδή ο κίνδυνος υφίσταται, έτσι κι αλλιώς, από την ύπαρξη και μόνο μίας ιστοσελίδας, που ομοιάζει στο σήμα ή εάν αυτό δεν αρκεί, αλλά θα πρέπει να εξετάζεται και το περιεχόμενο της ιστοσελίδας).

Β. Με τις διατάξεις περί αθεμίτου ανταγωνισμού, είτε με την γενική ρήτρα του άρθρου 1 του Ν. 146/1914, είτε με το άρθρο 13 του ίδιου νόμου, με το οποίο παρέχει προστασία στα διακριτικά γνωρίσματα, που αποκτώνται κατά το ουσιαστικό σύστημα.

Γ. Με τις διατάξεις περί αδικοπραξιών (Α.Κ. 914 και 919) εφ' όσον βέβαια πληρούνται οι ειδικότερες προϋποθέσεις εφαρμογής τους.

3. Η απόφαση αυτή βεβαίως αποτελεί Διοικητική Πράξη και μπορεί να προσβληθεί στα Διοικητικά Δικαστήρια.

4. Στην πράξη η Ε.Ε.Τ.Τ. δεν εκδίδει ούτε επίσημη γνωμάτευση! Παραπέμπει τους ενδιαφερομένους απ' ευθείας στα Δικαστήρια (τουλάχιστον αυτό κάνει μέχρι σήμερα) αρνούμενη να λάβει οίαδήποτε θέση και να διευκλινώσει έστω κάποιες σκέψεις, που θα διευκόλυναν τον Δικαστή να κατανοήσει καλύτερα τις ιδιαιτερότητες του Διαδικτύου και ειδικότερα το σύστημα καταχώρησης των Domain Names.

Δ. Με την διάταξη για την προστασία του Ονόματος (Α.Κ. 58). Σημειώνεται βέβαια, ότι η συγκεκριμένη διάταξη δεν μπορεί να εφαρμοσθεί στις περιπτώσεις συνωνυμίας, αφού ελλείπει η προϋπόθεση του παρανόμου.

Τα ελληνικά Δικαστήρια δεν έχουν προς το παρόν αντιμετωπίσει πολλές υποθέσεις σχετικές με domain names. Στις λίγες πάντως περιπτώσεις, που κλήθηκαν να αποφασίσουν σχετικά με τη χρήση domain names και την προσβολή δικαιωμάτων τρίτων σε άυλα αγαθά, κινήθηκαν στην σωστή κατεύθυνση, αν και απέφυγαν να εξετάσουν τις ιδιαιτερότητες του Διαδικτύου⁵.

Η προοπτική επίλυσης του προβλήματος των domain names

Πρωτοβουλίες για την επίλυση του προβλήματος των domain names έχουν αναλάβει τόσο Κυβερνήσεις Κρατών (με προεξάρχουσα βέβαια την Κυβέρνηση των ΗΠΑ), όσο και η Ευρωπαϊκή Ένωση⁶ και ο Παγκόσμιος Οργανισμός για την προστασία των πνευματικών δημιουργημάτων (WIPO/World Intellectual Property Organization).

Σημειώνεται, ότι μία από τις πιο γνωστές προτάσεις για την αντιμετώπιση της έλλειψης domain names είναι η διεύρυνση του αριθμού των g.TLDs (μεταξύ άλλων έχουν προταθεί: «.firm» για τις εμπορικές επιχειρήσεις και «.nom» για τα φυσικά πρόσωπα που επιθυμούν δικτυακή παρουσία με το όνομά τους).

Η επίλυση όμως του προβλήματος των domain names φαντάζει υπό τις παρούσες συνθήκες εξαιρετικά δύσκολη. Ο «πόλεμος», που έχει ξεσπάσει μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Η.Π.Α. για τον έλεγχο του Διαδικτύου, σκιαάζει και το θέμα των domain names. Ανεξαρτήτως πάντως των δυσκολιών, που υπάρχουν για την λήψη γενναίων αποφάσεων με παγκόσμια ισχύ, είναι απαραίτητο να απαγκιστρωθούμε από την ψευδαίσθηση, που ακόμη και σήμερα διατηρούν ορισμένοι χρήστες του Διαδικτύου, ότι αυτό αποτελεί ένα ξεχωριστό «σύμπαν», που έχει τους δικούς του κανόνες αυτορύθμισης. Πράγματι, το Διαδίκτυο έχει σημαντικές ιδιαιτερότητες, που πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη από την νομική ικανότητα, αλλά σε καμιά περίπτωση δεν είναι αποκομμένο από τον πραγματικό, υλικό κόσμο. Διέπεται από τους νόμους αυτού του πραγματικού κόσμου και όπως καταδείχθηκε ανωτέρω η νομική επιστήμη έχει την δυνατότητα και τους μηχανισμούς να ρυθμίσει αυτή την νέα πραγματικότητα και τις ιδιαιτερότητές της.

---

5. Αναφέρονται ενδεικτικά: *Amazon κατά City Services*, 637/99 Μονομελές Πρωτοδικείο Σύρου (ΔΕΕ 12/1999 σελ. 1277 επ. με σχόλιο Β. Τουνιόπουλου) και *Smartnet ΕΠΕ κατά Α. Χρηστάκη*, 9689/1999 Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών (αδημοσίευτη).

6. Σημειώνεται, ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση σχεδιάζει να δημιουργήσει ένα νέο TLD (.eu), το οποίο θα συμβάλει στην ισχυροποίηση της παρουσίας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων στο Διαδίκτυο (Συνήγορος, τεύχος 17, 1-2-/2000, σελ. 35).